

for, at naar man skal tage en Maalestok for en Ejendoms Køreevne eller Kørepligt — thi det er jo for Kørepligtens Skyld, at Hovedparcellen skal have en vis Størrelse — vilde det være rigtigt nu, i det mindste delvis, at gaa over til et andet Grundlag, nemlig til Ejendommens Værdi, navnlig nu da vi have en Værdiansættelse af hver enkelt Ejendom, saa at man kan bruge den Fremgangsmaade at lægge Ansættelsen til Ejendomsskyld til Grund. Det er et Punkt, jeg mener trænger til Overvejelse, og jeg vil henstille til den højtærede Landbrugsminister at overveje dette Forhold sammen med det kommende Udvalg. — I den bestaaende Lovs § 3 er der anført 4 Tilfælde, hvor Ministeren er bemyndiget til at fravige de i § 2 fastsatte Indskrænkninger. I det ny Lovforslag er der indsat et femte Tilfælde, og det betyder egentlig det samme som, at man giver Landbrugsministeren en almindelig Bemyndigelse til i visse særlige Tilfælde at fravige de Regler, som Loven ellers fastslaar. Nu har jeg slet ikke noget imod paa dette Omraade at give Landbrugsministeren en saadan Bemyndigelse, som jeg finder heldig og praktisk, men jeg tror dog, at dette Punkt burde have en noget anden Affattelse. Jeg tror nemlig, at det vilde være rigtigt, at man ogsaa hørte, hvad vedkommende Kommunalbestyrelse mener om saadanne Spørgsmaal, og det forekommer mig derfor, at det vilde være rigtigt, om der kom til at staa f. Eks. saaledes: „Naar der efter Landbrugsministerens Skøn og efter Kommunalbestyrelsens motiverede anbefaling foreligger saadanne Omstændigheder osv.“. Derved tror jeg, man vilde ramme det rigtige, og det vilde sikkert ogsaa være betryggende i enhver Henseende.

Jeg har saa et Par enkelte Bemærkninger at gøre til § 19. Denne Paragraf er den første i det Afsnit, der handler om Magelæg. Nu er der her en Bestemmelse, der siger, at Panthaverne skulle ved tinglæst Paategning paa deres Panteobligation give Tilladelse til Magelæg. Det har nu vist sig, at denne Bestemmelse har været til meget stor Gene for at faa Jord mæglagt og til alt for stor Byrde for dem, der vilde magelægge Jord. Magelæg burde sikkert imidlertid benyttes i langt større Udstrækning, end det bliver benyttet, thi der er ikke noget, der er saa godt og saa praktisk til at raade Bod paa en daarlig og mange Gange ufornuftig Udstykning som netop Magelæg. Derfor mener jeg, at Magelæg af Jord bør ordnes saaledes, at

Adgangen til Magelæg kan blive saa let som muligt, vel at mærke uden at Panthaveren forraskes eller lider noget Tab, men dette er heller ikke nødvendigt. Før Loven af 1897 kunde man nemlig faa Bevilling til Magelæg. Man behøvede ikke Panthaverens Tilladelse og Paategning paa Panteobligationen, men kun Tilladelse fra Ministeriet. Men jeg har bragt i Erfaring, at før Loven af 1897 var der nogle Panthavere, der vare blevne narrede, idet der paa nogle af de magelagte Grundstykker fandtes Bygninger, hvad der jo noget forrykker Værdien, og at det var derfor, at denne Bestemmelse kom ind i Loven af 1897. Nu tror jeg derimod, at denne Bestemmelse godt kunde gaa ud igen; thi naar man fik Sogneraadets eller rettere de kommunale Jordboniteringsmænds Erklæring for, at de magelagte Grundstykker enten vare af ens Værdi eller saaledes beliggende, at de i Virkeligheden gave begge Ejendomme en forøget Værdi, og at ingen af de magelagte Grundstykker vare bebyggede, vilde der vistnok være en fuldstændig betryggende Garanti for Panthaverne, og at Magelæg derved vilde lettes i uhyre Grad, er der ingen Tvivl om. Der er, som sagt, ingen saa glimrende Maade at faa en praktisk Ordning af Jord som Magelæg. Ofte kunne to Mænd, hvoraf den ene har en Ejendom i Øst, den anden en i Vest, gøre en fordelagtig Handel blot ved at skifte Lodder, men som Forholdene nu ere, er det saa byrdefuldt, at Magelæg ikke bliver anvendt i saa stor Udstrækning, som det burde.

Til Slutning skal jeg tillade mig at gøre nogle faa Bemærkninger angaaende et andet Forhold. Naar man mener, at det er nødvendigt at sætte en Grænse for Gaardens og Hovedparcellers Udstykning, er det selvfølgelig, fordi man har til Hensigt at bevare Kørepligten, saaledes at den kommunale Pligtkørsel kan præsteres uden at falde for haardt paa nogle enkelte. Saa længe man altsaa skal beholde de kommunale Pligtkørsler og det øvrige kommunale Pligtarbejde, er det nødvendigt, at Gaardene beholde en saadan Størrelse, at Kørepligten kan blive præsteret. Det er noget, der følger ganske af sig selv. Men det staar for mig som et Spørgsmaal, der nu burde tages under Overvejelse, om man ikke snart har naaet det Tidspunkt, da Kørepligten eller Pligtarbejdet overhovedet kunde afskaffes eller afløses. Jeg tror, at dette Tidspunkt snart er kommet. Tidligere forrettede vi jo paa Landet en stor Mængde Pligtarbejder og Pligtkørsler. Vi